

BOEKRECENSIE: extraLapis 49 - AMETHYST

RAYMOND DEDEYNE

Uitgegeven door Christian Weise Verlag, München in 2015

Diverse auteurs, Duitstalig

ISSN 0945-8492

pp 118 – 210 x 295 mm – 640 gram – softcover

19,80 Euro (excl P&P)

Toen ik vernam dat het nieuw te verschijnen extraLapis 49 over amethyst zou gaan kon ik enig scepticisme niet onderdrukken. De uitgeefster van de Engelstalige tegenhanger van de reeks extraLapis - hierna gemakshalve afgekort tot extraLapis(E) – had toch nog maar pas in 2012 haar nummer 16 onder de titel “Amethyst - Uncommon Vintage” laten verschijnen? De kwaliteit daarvan was uitstekend (zoals dat overigens voor nagenoeg alle andere extraLapis (E) nummers het geval is) en het onderwerp werd vrij uitvoerig en uitputtend behandeld (zie Geonieuws 4 ,2013, p 87-89 voor een recensie). Je kon je met het nieuwe extraLapis nummer dus maar best aan enige herhaling verwachten – maar hopelijk zou dat binnen de perken blijven.

Helaas..... reeds bij een eerste vluchtig doornemen van het nieuwe nummer 49 kreeg ik al onmiddellijk de ene déjà-vu na de andere te verwerken. Maar pas na het back-to-back vergelijken met extraLapis(E) 16 bleek de volle omvang van de herhaling: wat hier nu voorligt is, nauwelijks meer dan een (ingekorte) vertaling naar het Duits...

Om precies te zijn werden er van de originele zeventien bijdragen uit extraLapis(E) welgeteld tien nagenoeg woordelijk vertaald naar het Duits – met name de algemene hoofdstukken over geschiedenis, geologie en fysische (vooral optische) eigenschappen en de bijdragen met betrekking tot specifieke vindplaatsen: het oude Egypte, Bou Oudi (Marokkaanse zandloperamethyst), Boekenhouthoek (cactusamethyst uit Zuid Afrika), Madagaskar, Thunder Bay (Canada), Jacksons Crossroads (Georgia, USA), Guerrero en Veracruz (Mexico). Hierbij werden ook de bijbehorende foto's en tekeningen rijkelijk (zij het niet volledig) uit extraLapis(E) gekopieerd: sommige op origineel, andere dan weer op vergroot of verkleind formaat en frequent in een andere volgorde – misschien in een vertwijfelde poging om het eindresultaat er toch nog zoveel mogelijk origineel te laten uitzien?

Zeven van de originele hoofdstukken werden helemaal weggelaten: amethyst uit bekende Europese vindplaatsen, het Westen van de VS en Goboboseb in Namibië; verzamelen in Thunder Bay (Canada); een (uitermate bruikbare) lijst met technische amethysttermen en drie pagina's (hoogst relevante) literatuurreferenties. Zelfs de bijdrage over het Parana Basin (Zuid Brazilië/Noord Uruguay) - zo ongeveer 's werelds bekendste vindplaats voor amethyst - moest eraan geloven: je kunt net zo goed een boek schrijven over de geschiedenis van het Belgische wielrennen zonder daarbij ooit te gewagen van Eddy Merckx ...

Tenslotte noteren we drie nieuwe bijdragen: een 17 pagina's lange maar vrij overbodige fotogalerij - ook hiervoor werd weer uitvoerig gesprokkeld in extraLapis(E) 16; 10 pagina's over amethyst in Oostenrijk en Zuid Tirol en 6 bladzijden amethyst uit Wallis (ik kan mij belangrijker vindplaatsen voorstellen maar blijkbaar moeten in een Weise-publicatie nu eenmaal een minimaal aantal pagina's aan alpiene mineralen worden gewijd – of die nu relevant zijn of niet).

Als we uiteindelijk de balans van al het bovenstaande opmaken dan blijken in deze “nieuwe” uitgave welgeteld drie van de dertien hoofdstukken (23%) nieuw te zijn - waarbij je dan nog moet rekening houden dat “nieuw” in deze context niet eens noodzakelijk identiek is met “relevant”. Voor wie dit liever in pagina's omgerekend ziet: 33 van de 117 bladzijden (28%) zijn origineel, een uitermate bedroevend laag cijfer - de rest is woordelijke vertaling.

Nu kun je natuurlijk aanvoeren dat iedereen het recht heeft om (geautoriseerde) vertalingen op de markt te gooien. Maar dan vereist het goed fatsoen wel dat je daarbij tenminste refereert naar de originele uitgave – terwijl je in deze nieuwe extraLapis 49 tevergeefs zoekt naar ook maar de minste verwijzing naar de originele extraLapis(E) 16: goed fatsoen is anders! Toegegeven: de eerste nummers van extraLapis(E) waren ook back-to-back vertalingen van geselecteerde Duitstalige extraLapis-nummers, maar toen werd telkens zeer prominent verwezen naar het origineel met de letterlijke bewoording “Licensed edition in the English language of extraLapis XX with permission of Christian Weise Verlag, Munich, Germany”! In dit nieuwe nummer 49 daarentegen zoek je tevergeefs naar ook maar de minste verwijzing: dit is eenvoudigweg “not done”!

Verder getuigt het ook van weinig respect voor je abonnees die je zomaar ongevraagd (nagenoeg) letterlijke vertalingen in de maag splitst van publicaties waarvan velen het origineel allang in huis hebben: een potentiële occasionele koper kan zich nog altijd bedenken bij het inzien van een nieuwe editie – een abonnee daarentegen heeft daarbij niet het minste verweer, die moet maar gewoonweg tevreden zijn met wat in zijn bus valt.

Samengevat: extraLapis 49 - Amethyst pretendeert nieuw te zijn maar is nauwelijks meer dan een Duitse vertaling van een ingekorte en deerlijk verminkte extraLapis(E) 16 over hetzelfde onderwerp. Hiervoor verdient de uitgever – niettegenstaande een goede lay-out - dan ook niets meer dan een absolute nul én daarbovenop nog een driewerf “shame on you”.

Laat het hierbij echter vooral duidelijk wezen dat de originele extraLapis(E) N° 16 “Amethyst – Uncommon Vintage” sterk aanbevolen blijft en overigens nog steeds vlot verkrijgbaar is (een goede verstaander enzovoort)